

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

9. SINIF

4. ÜNİTE «GENÇLİK VE DEĞERLER»

Kur'an'dan Mesajlar: İsrâ Suresi 23-29. Ayetler
Ünite Değerlendirmesi

Neler Öğrendik? HATIRLAYALIM...

Temel Değerler;

- Adalet
- Hikmet
- İffet
- Şecaat

Neler Öğreneceğiz?

- İsra Suresi 23-29. Ayetler
- Ünite Değerlendirmesi

**Sizce gençlerin anne
babalarına karşı
görevleri nelerdir?**

Kur'an'dan Mesajlar: İsrâ Suresi 23-29. Ayetler

وَقَضَى رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا إِمَّا يَبُلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا
أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أَفٍ وَلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا ٢٣ وَاخْفِضْ لَهُمَا
جَنَاحَ الدُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًا ٢٤ رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِي
نُفُوسِكُمْ إِنْ تَكُونُوا صَالِحِينَ فَإِنَّهُ كَانَ لِلْأَوَّابِينَ غَفُورًا ٢٥ وَأَتِ ذَا الْقُرْبَى حَقَّهُ
وَالْمِسْكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ وَلَا تُبَذِّرْ تَبْذِيرًا ٢٦ إِنَّ الْمُبَذِّرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيَاطِينِ
وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا ٢٧ وَإِمَّا تُعْرِضَنَّ عَنْهُمْ ابْتِغَاءَ رَحْمَةٍ مِنْ رَبِّكَ تَرْجُوهَا
فَقُلْ لَهُمْ قَوْلًا مَيْسُورًا ٢٨ وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا
كُلَّ الْبَسِطِ فَتَقْعُدَ مَلُومًا مَحْسُورًا ٢٩

Rabbimiz buyuruyor ki:

- “Rabbin, sadece kendisine kulluk etmenizi, anne babanıza da iyi davranmanızı kesin bir şekilde emretti.
- Onlardan biri veya her ikisi senin yanında yaşlanırsa, kendilerine ‘öf!’ bile deme, onları azarlama, ikisine de güzel söz söyle.
- Onlara merhametle ve alçak gönüllülikle kol kanat ger.
- ‘Rabbim! Onlar nasıl küçükken beni şefkatle eğitip yetiştirdilerse şimdi sen de onlara merhamet göster’ diyerek dua et.
- Kalplerinizdekini en iyi bilen rabbinizdir.

- Eğer iyi olursanız bilesiniz ki Allah kendisine yönelenleri bağışlayıcıdır.
- Akrabaya, yoksula ve yolcuya hakkını ver.
- Gereksiz yere de saçıp savurma! Çünkü savurganlar şeytanların dostlarıdır. Şeytan da rabbine karşı çok nankördür.
- Eğer Rabbinden umduğun (beklemek durumunda olduğun) bir rahmet için onların yüzlerine bakamıyorsan, hiç olmazsa kendilerine gönül alıcı bir söz söyle.
- Eli sıkı olma, ölçüsüzce eli açık da olma, sonra kınanacak, kendi kendine hayıflanacak duruma düşersin!”

(İsrâ suresi, 23-29. ayetler)

- Kur'an-ı Kerim'in 17. suresi olan İsrâ suresi, Mekke'de Hicretten önce nazil olmuştur.
- 23 ve 29. ayetler arasında İslam'ın insan hayatına hâkim kılmak istediği temel ilkeler yer almaktadır.
- İlk olarak Allah'tan başkasına kulluk edilmemesi emredilmekte ve İslam'ın tevhid ilkesine vurgu yapılmaktadır.

- Tek olan Allah'a (c.c.) imanın ardından ikinci sorumluluk anne babaya iyi davranmak olarak bildirilmiştir.
- Ayette Allah'a (c.c.) kullukla anne babaya iyilik yan yana anılmış, böylece bu davranışın önemi vurgulanmıştır.

- Anne baba çocuklarına şefkat ve merhametle yaklaşp büyük bir fedakârlıkla onları yetiştirir. Çocukları için bütün imkânlarını seferber ederler.
- Evlatlara düşen görev de anne babalarına saygıda kusur etmemek ve yaşlılıklarında onlara kol kanat germektir.

- Allah'a iman ve anne babaya saygı her şeyden önce kalp ve gönül işidir.
- Öyleyse insan öncelikle kalbinde güzel duygular, niyetler geliştirmeli ve iç dünyasını düzeltmelidir.
- Allah bu şekilde iç dünyasını kötülüklerden arındırıp güzelleştirenlere af ve mağfiretiyle muamele edecektir.

- Üçüncü sorumluluk akrabaya ve ihtiyaç sahiplerine iyilik etmek, hayır yapmaktır.
- İsrâ suresi 26. ayette akrabaların başta zikredilmesi bu hususta önceliğin onlara verilmesi gerektiğini gösterir.

- Ayetlerde ayrıca kişinin kazanç ve servetini sadece kendisine ayırmaması gerektiği vurgulanmaktadır.
- Müslüman kendi ihtiyaçlarını normal bir şekilde karşıladıktan sonra akrabalarının, komşularının ve diğer muhtaç insanların da onun malında hakkı olduğu bilinciyle yaşamalıdır.

- Ayetlerde bildirilen dördüncü önemli sorumluluk da cimrilikten ve israftan sakınmaktır.
- Cimrilik de savurganlık da aşırılıktır, bu sebeple İslam'a göre haramdır.
- İkisinin ortası cömertliktir.

- İslam dininde israf da cimrilik de erdemsizlik olarak nitelendirilir.
- Övülen ve erdem olarak kabul edilen ise cömertliktir.

Peygamberimiz buyuruyor ki:

- “Rabbin hoşnutluğu anne babanın hoşnutluğuna, Rabbin öfkesi de anne babanın öfkesine bağlıdır.”
- “Anne baba, kişinin cennete girmesine vesile olacak en yüce kapılardan birisidir. Bu kapıdan girme fırsatını kaybetmek ya da değerlendirmek artık senin arzuna kalmış!”
(Tirmizî, Birr, 3.)

Peygamberimiz buyuruyor ki:

•“Cimri ile Allah yolunda harcama yapan kimsenin farkı, üzerlerinde demirden birer zırh bulunan iki adamın hâline benzer: Cömert olan, bir hayırda bulunmaya niyet ettiğinde üzerindeki zırh öyle genişler ki (önceki dar hâlinden kalma) izler bile silinir gider. Cimri, bir hayırda bulunmak istediğinde ise (âdeta) üzerindeki zırh büzüşür, elleri köprücük kemiklerine yapışacak gibi sıkışır ve zırhın her halkası yanındaki halkayı sıkıştırır.”

(Müslim, Zekât, 77.)

Ünitemizi Değerlendirelim

1. Değer nedir?
2. Değerlerin oluşumunda dinin nasıl bir etkisi vardır?
3. Değerlerin oluşumunda örf ve âdetlerin nasıl bir etkisi vardır?
4. Değerler gençlerin kişilik gelişimini nasıl etkiler?
5. Temel değerler nelerdir?

1. “Kültür; dil, tarih, gelenek, ahlak ve edebiyat gibi öğeleri barındırır. Din de bir toplumun kültürünün oluşmasına etki eden öğelerin başında gelir. Din bir toplumun kabullerini, alışkanlıklarını, ahlakını ve değerlerini belirlemede en önemli unsurdur. Bir dinin içerdiği emirler, yasaklar ve ahlaki ilkeler toplumun değer yargılarını belirler.”

Paragraftan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A)Değerlerin oluşumu dinden bağımsızdır.
- B)Bir toplumun kültürü ve değerleri dinî unsurlar taşımamalıdır.
- C)Dinlerin emir ve yasakları değerlerin oluşumunu olumsuz etkiler.
- D)Bir toplumda değerlerin oluşumunda din, etkili unsurlardan biridir.
- E)Bir toplumun kültürü, değerler, ahlak ve gelenekler gibi öğeleri içermez.

2. Aşağıdakilerden hangisi değerlerin oluşumuna etki eden örf ve âdetlere örnek olarak gösterilemez?

- A)Ad koyma
- B)Evlilik töreni
- C)Namaz kılmak
- D)Bayram ziyareti
- E)Taziyede bulunmak

3. Aşağıdakilerden hangisi temel değerlerden biri değildir?

- A) Adalet
- B) Şecaat
- C) Mizaç
- D) İffet
- E) Hikmet

4. Kişiliğin bir parçası olan karakter, bireyin sosyal normlara uyumunu ifade eder. Bundan dolayı toplumda mevcut olan değerler kişilik gelişimini etkilemektedir. Bir toplumun sahip olduğu değerlerin çeşitli kaynakları vardır. Hukuk, ahlak ve din bunlardan bazılarıdır.

Paragraftan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Karakter kişiliğin önemli bir parçasıdır.
- B) Kişilik gelişiminde değerler etkili değildir.
- C) Toplumdaki değerler kişilik gelişimini etkiler.
- D) Karakter bireyin sosyal normlara uyumunu ifade eder.
- E) Toplumların sahip oldukları değerlerin kaynakları vardır.

5. Adalet, insanların sahip oldukları hakların belirlenmesini ve bu hakların sahiplerine teslim edilmesini sağlayan temel değerdir. Bu değere sahip olan kimse herkesin hakkını gözetir. Her durumda haklı olanın yanında yer alır. Güçlü de olsa haksıza karşı durur. Herkese layık olduğu şekilde davranır.

Paragrafta vurgulanan temel düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hak sahibi hakkını almalıdır.
- B) Adil kişi başkalarının hakkını verir.
- C) Adalet toplumun en önemli değeridir.
- D) Toplumdaki haksızlıklar ortadan kaldırılmalıdır.
- E) Haksızlık, güçlünün yanında durulunca ortadan kalkar.

Neler Öğrendik?

- İsrâ Suresi 23-29. Ayetler
- Ünite Değerlendirmesi

Din Güzel Ahlaktır...

Hazırlayan: Ramazan AYDIN